

Hoe voorkom je wateroverlast en waterschade in je depot?

Sylvie Maes, Erfgoedcel Brussel/Vlaamse Gemeenschapscommissie, Veerle Meul, provincie Antwerpen en Anne-Cathérine Olbrechts, provincie Oost-Vlaanderen

Wateroverlast betekent een ramp voor ieder depot. De schade is meestal niet zo desastreus als bij een brand, maar de kans dat je ermee te maken krijgt is wel groter. Toch kan je door een goede preventie en voorbereiding kan je veel voorkomen, én kan je snel en efficiënt reageren wanneer het noodlot toeslaat.

Een goed depot maakt door zijn constructie en inrichting het risico op waterschade zo klein mogelijk. Besteed er daarom veel aandacht aan in het ontwerptraject. Stel samen met specialisten een risicoanalyse op inzake locatie, gebouw, installaties, depotruimte, opslagvolumes en het erfgoed zelf. Tracht in de eerste plaats steeds om deze risico's weg te werken. Dit door bijvoorbeeld geen waterleidingen door de depotruimtes te laten lopen.

Stel een veiligheidsbeleid en een calamiteitenplan op (in samenwerking met eventuele andere organisaties in het gebouw) en zorg voor jaarlijks nazicht en training. Met een calamiteitenplan zet je alle te volgen stappen, maatregelen en herstelprocedures in geval van een noodlottige gebeurtenis (waterschade, brand, diefstal, ongedierte...) op papier. Zo ben je beter voorbereid op een correcte evacuatie van personen en erfgoed en het verhelpen van schade. Maak afspraken voor het gebruik van een noodruimte en leg contacten met conservator-restaurateurs die de eerste hulp kunnen toedienen aan beschadigde collecties en beschikbaar zijn in geval van een calamiteit.

Je kan overwegen om water- en lekdetectie verbonden met een centraal signalisatiesysteem te laten installeren. Deze zijn niet meer zo duur en worden veel gebruikt in magazijnen. De sensoren laten een alarm afgaan (voorzie ook een op je telefoon) als ze in contact komen met water of als ze binnen bestaande leidingen een abnormaal waterverbruik waarnemen.

WAAKZAAMHEID

Zorg voor regelmatig onderhoud en nazicht (in samenwerking met eventuele andere organisaties in het gebouw) van plaatsen in en aan het gebouw die in aanraking komen met water, zoals dak en afvoergoten (zeker bij vallende bladeren, ijs en sneeuw), kranen, water- en afvoerleidingen, centrale verwarming,

klimatisatieapparatuur... Let ook op tekenen van sluipende waterschade: zoutuitbloei, mossen, algen en schimmel, afbladderende verf, druppels en vlekken op muren, vloeren en plafonds, een verhoogde relatieve vochtigheid enz. Door dagelijks je ronde in het depot te doen kan je zelf tijdig tekenen van waterinsijpeling herkennen. Laat de bouwschil minstens één keer per jaar inspecteren op bouwkundige gebreken en doe dit zeker na hevige regenval of storm en in de herfst (vallende bladeren). Leer ook collega's alert te zijn voor anomalieën. Wees waakzaam als er werken gebeuren aan het dak, sanitair, waterleidingen e.d. en hou steeds toezicht op onderhouds- en schoonmaakploegen.

Archiefdozen, boeken en ander erfgoed plaats je op minstens 10 cm boven de grond, en zeker niet bij of onder water- en afvoerleidingen of tegen buitenmuren. Plaats ook je server en digitale back-ups hoog en droog. Gebruik waterbestendige opslagkisten in ruimtes met een groot risico op wateroverlast. Zorg dat gebruikers en personeel alle deuren en ramen gesloten houden, ook de deuren van kasten.

Voorzie een nooduitrusting (calamiteitenkit) om schade aan het erfgoed door wateroverlast zo veel mogelijk te beperken: dweilen, absorberend vloei papier, ontvochtiger, waterstofzuiger, pomp enz. Zorg dat bij alle telefoontoestellen alarmnummers aanwezig zijn.

Bij aangekondigd noodweer kan je op gevoelige plaatsen preventief afdekzeilen, industriële polyethyleenfolie of zandzakken leggen. Kieren in ramen en deuren kan je ook voorlopig aftappen. Wees voorbereid op het verhuizen van collecties naar een hogere verdieping of een tijdelijke veilige plek. Controleer alles grondig als het noodweer geweken is en verwijder de zeilen en tape opnieuw om een gebrek aan ventilatie te vermijden. ■

Deze tekst is gebaseerd op de webpagina's over wateroverlast en -schade op DEPOTWIJZER.be. Raadpleeg ze voor meer informatie, documentatie en tips over bouwkundige maatregelen, toestellen en installaties, schadeverschijnselen, eerste hulp aan nat geworden archief en het opstellen van een calamiteitenplan.

DEPOTWIJZER.be vierde onlangs zijn eerste verjaardag en is ondertussen uitgegroeid tot een digitaal naslagwerk voor erfgoedbeheerders over depotbeheer, -praktijk en -beleid in Vlaanderen en Brussel. De website is een gezamenlijk initiatief van de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie en maakt deel uit van het regionaal depotbeleid.

> Met dank aan: Lien Ceuppens, Annelies De Mey en Jürgen Vanhoutte

Achtergrond: Brenda Carke.
<http://inadesigncreations.blogspot.be>